

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Præfatio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

PRÆFATIO

A D

VINDICIAS AUGUSTINIANAS.

Eminem non mirari existimo, tantam fuisse quorundam recentium Scriptorum, ut mitissime loquar, animositatem, quâ Augustinum maximum illum Catholici Orbis Magistrum editis libris impetere ausi sunt, ut ejusdem defendendi necessitas iis imponatur, qui illum impensius colunt. Et quidem jam indè ab exorientis mali primordiis Majores nostri, qui ex vitæ instituto Augustinum uti parentem sanctissime reverebantur, erumpentem novorum censorum audaciam reprimere conati sunt. Ludovicus ab Angelis insignis apud Olyssiponenses sacrorum arcanorum interpretes Sancti Doctoris auctoritatem à plurium calumniis vindicavit, & Sanctorum Patrum elogia eidem ob Pelagianos, ac Semipelagianos expugnatos delata singulari diligentia congestit, undè postea eadem ceteri mutuarunt. Sed cum malum quotidie glisceret, atque in Scholasticis Recentiorum quorundam disputationibus Augustini doctrina in iis præsertim quæstionibus, quas cum divinæ gratiæ hostibus idem habuerat, passim traduceretur, ita ut Summus Ecclesiæ Doctor in ordinem propediem reducendus videretur, Basilius Pontius Legionensis magnus apud Salmanticenses Theologus non modò suos Augustinenses, verum etiam sapientissimos Dominicanæ Familiæ Patres, ipsamque Salmanticensem Academiam in Augustini partes traxit, quo veluti succenturiato præsidio Sancti Doctoris auctoritas adversus Recentiorum impetus muniretur. Hinc Pontio auctore Salmanticæ anno 1627. famosum illud fœdus ictum est, eâ præcipuè conditione, ut qui Theologicâ laureâ donandi forent, concepto prius juramento Augustinianæ

doctrinæ defendendæ sese adstringerent. Eo nobilissimæ Academiæ factò Augustinianæ auctoritati satis consultum videbatur, præsertim cum sacra etiam Lovanensium Theologorum Facultas jam pridem in Augustini verba jurasset. Cæterum exortis Jansenianis dissidiis plerique longè acerbiora contrà Augustinum & loqui, & scribere non extimuerunt. Non defuere tamen ex nostrâ Familiâ viri, qui magni Parentis partes acerrimè defensarent. Hos inter emicuit Pater Carolus Moreau Gallus, qui Tomo primo suarum in Tertullianum Animadversionum satis prolixas vindicias pro Augustino inseruit, quod itidem antea præstiterat vir insignis Joannes Rivius Belga libro quarto de Vitâ Augustini. Sed profectò nostros hosce Scriptores & laterem lavisse, & surdis cecinisse experti sumus; tantum enim abest, ut illi ab incœpto destiterint, ut majori longè apparatu, atque infestioribus armis in Augustinum moverint, hæc adversus Hipponensem Doctorem scripturientes: *Augustini doctrinam obscuram, difficilem, intricatissimam, secum ipsam pugnantem, pluribusque erroribus obnoxiam esse. Postum illum sub caligine. In Pelagianis oppugnandis ultra veritatis limites astu disputationis abreptum. Licetum esse nedum juicem, sed ne arburum quidem honorarium in controversis de divinâ gratiâ illum admittere. Ipsius arma non esse inexpugnabilia, neque satis apta ad Calvinistas superandos. Hæreticorum argumentis minime satisfecisse, neque positas abs se theses convincentibus argumentis comprobasse. Non esse sepeliendam Scholasticam, ut unus regnet Augustinus, sed hunc ipsum ad Scholasticæ amissim exigendum. Ridiculos Augustini adoratores ad nauseam hyperbolicas incundem laudes*

Lib. 5.
de vita
Aug.
cap. 14.
et 15.

Potius
in A.
polg.
jur. am.
Salmã.

des congerere. Volentem impugnare Augustini
sententias habiturum adiutorem Deum. Hæc,
aliave penè innumera addidere, quæ in
calce hujus apologetici referemus. Ferunt,
Cræsi Regis filium à puero mutum, cum
parentis jugulum stricto mucrone impeti
ab hoste cerneret, ruptis de repente mise-
rantis naturæ impetû perpetui silentii vincu-
lis exclamasse: *Αὐθροπε, μή κτείνῃς Κροῖσον.*
At nos, quibus integer loquendi usus
est, Augustinum parentem optimum, doc-
tissimumque novorum Censorum scriptis im-
punè lacerari permittemus, & illis qui-
dem mille conviciorum plaustra in Sanc-
tum Doctorem congerentibus, nos eadem
citrà querelas plenis auribus excipien-
tes, ansati pacem servabimus, quasi ea
nos nihil tangant? Degeneres sanè, ac
spurii censendi essemus, imò amentes
prorsus, vel saxei, si in tanto Parentis
discrimine stylo parceremus, qui & esse,
& haberi volumus Augustiniani. Patris
honor lacefitur: pietatis est eundem ab
adversariorum dictis vindicare. Ecclesiæ
Magistri doctrina impetitur: fidei est illam
à quorumcumque impetu asserere. Divi
fama decurtatur: religionis est eandem
sartam testamque servare. Quorum
ergo criminum rei evaderemus, si vulga-
ri fortè adversariorum æstimatione, aut
eorum, qui eisdem suam vendidere fidem,
auctoritate coerciti injustas adèd in Au-
gustinum peractas censuras surdâ aure
pertransiremus. Diu quidèd siluimus, pri-
vatisque querelis ingentem animi dolorem
egerere curavimus, meliorem hisce homi-
nibus ergà Augustinum mentem compre-
cantes. Sed nihil profecimus patientiâ,
nisi ut graviora tanquam de facili toleran-
tibus ingererentur; unde pejora in dies
audientes, jam tandem quantulumcumque
hanc nostram advocationem Augustino
commodare coacti sumus. Neminem ve-
rò adèd pietatis, ac religionis expertem
futurum arbitror, qui hocce apologeticum
torvis oculis intueatur, nigrumque eidem
theta præfigat. Etenim, ut olim ad
Constantinum Augustum Lactantius scrip-
sit, *Si sacrilegis, & proditoribus, & venefi-
cis potestas defendendi sui datur, nec prædam-
nari quemquam incognitâ causâ licet, non in-
justè petere videmur ut Augustino, qui ve-
lutî Christiani Orbis deliciae, teste Sancto
Cœlestino Papa, ubique cunctis & amori
fuerit, & honori, aliquis sit defensionis lo-
cus. Nam pessima foret nostrorum tem-
porum] conditio, si Augustini censoribus
utraque auris daretur, eorumque injurio-*

Herod.
lib. 2.

Lib. 5.
Iustit.
c. 1.

sa nimum Augustino volumina per ora,
manusque hominum volitarent, & Sancti
Doctoris defensores non modò inauditi
iudicio excluderentur, verùm etiam eil-
dem silentium latâ lege indiceretur. Im-
mane, ac barbaræ prorsus feritatis exem-
plum fuerit, cum Rhadamistus Tyranno-
rum truculentissimus Mitridatis Armenio-
rum Regis filios, quòd *parentum cadibus il-
lacrymaverant*, trucidavit. Iniquus sanè
iudex sis, qui Patre nostro mille convi-
ciis lacefito, ut Hieronymi verbis utar,
*ne gemitum quidem, ac lacrymas dolori libe-
ras esse concedis.* Legimus, cum Nerone
imperante virtus omnis pro crimine habe-
retur, Aruleno Rustico, ac Herennio Se-
necioni, quòd innocentissimos, ac sapien-
tissimos cives laudassent, *capitale fuisse, ne-
que in ipsos modò auctores, sed in libros quo-
rumque eorum scivitum.* Sed absit, ut hoc fa-
cinus nostri sæculi sit, vel exempli: ne-
que enim homines ab avità erga Divos
religione adèd recessisse putandi sunt, ut
Augustini laudes indignantes audiant, at-
que editum hunc nostrum pro eodem li-
brum iratâ manu discerpant. Magnus
Stoicæ sectæ professor Seneca meritò im-
pias Præxaspis Persarum Satrapæ voces
execratur, qui cum citrà gemitum sub
oculis transfigi sibi filium à Cambyse Re-
ge vidisset, ab eodem interrogatus, num
certo icu pransus ad scopum collimaret,
Tyranni dexteram filii sanguine cruentam,
fumantemque per detestabilem adulatio-
nem laudavit, paremque in sagittando
Apollini illam dixit. Itane corpore, sed
magis animo servi exemplum secutis, no-
vorum Censorum manus, quas stylis ar-
matas Augustino intulerunt, laudibus,
imò & osculis nobis implendæ erunt? Ho-
minum, quàm Divorum amantiôr hanc
nobis iniquissimam legem imponet, àquâ
tamen nos liberos esse scimus, quippè qui
ad Augustini defensionem suscipiendam
Apostolicæ Sedis decretis impellimur, qui-
bus refragari sit nefas. Cum Pelagiani
veteres illi Augustino-mastyges literas quas-
dam publicassent, in quibus Sanctus Doc-
tor pessimè traducebatur, Bonifacius Pon-
tifex indignatus doctissimi viri nomen
quoquam convicio pulsari, easdem hæreti-
corum literas ad Augustinum per Alipium
deferendas curavit, quòd se ab impostor-
um calumniis vindicare posset. Hinc
amantissimo Patri scribens Augustinus, *ago ad Bo-
nifacium gratias, inquit, sincerissima in nos be-
nivolentia tua, quòd eas me latere noluisse li-
teras inimicorum gratia Dei, in quibus repe-
risti*

Tacit.
lib. 12.
Anat.

Apol. 2
contra
Ruf.

Tac. in
prefat.
ad rutâ
Agric.

Lib. 3.
de Ira
cap. 14.

Lib. 2.
ad Bo-
nifac.
cap. 1.

Inpræf.
contra
Collat.

visti nomen meum calumniosè, atque evidenter
expressum, sed spero de Domino Deo nostro,
quod non sine mercede, quæ in cælis est, illi
me lacerant dente maledico. Sed & Bonifa-
cii successor Coelestinus ejusdem sanctissimi
Doctoris honori optimè consultum voluit.
Siquidem vix Augustino inter superos re-
lato nonnulli, quorum teste Sancto Pros-
pero nec ordo in Ecclesiâ, nec ingenia despicien-
da videbantur, eidem in Gallis petulanter
obloqui, illiusque libros censoriâ aucto-
ritate examinare ausi sunt, qui cum es-
sent, eodem Prospero auctore, bonæ opi-
nionis viri, habentes speciem pietatis in studio,
Hipponensis Magistri famam, ac doctri-
nam in incertum discrimen traxissent, ni
Coelestinus gliscenti malo præsentissimo re-
medio obviam ivisset. Etenim ubi adver-
sariorum machinationes delatoribus Pros-
pero, & Hilario cognovit, literas ad Gal-
liarum Antistites dedit, queis eisdem in-
dignatus, quod Augustinum impune per-
celli permitterent, Timeo, inquit, ne con-
trivere sit hoc tacere, ne magis ipsi loquantur,
qui permittunt illis taliter loqui. In talibus
causis non caret suspitione ratiurnitas, quia oc-
curreret veritas, si falsitas displiceret; meritum
namque causa nos respicit, si cum silentio fa-
veamus errori. Ergo corripiantur hujusmodi,
non sit bis liberum habere pro voluntate sermo-
nem. Dein totus in Sancti Augustini du-
dum sibi, cum in vivis esset, amicissimi
laudes effusus, Augustinum, inquit, sanctæ
recordationis virum pro vitâ suâ, atque meritis
in nostrâ communionem semper habuimus, nec
unquam hunc sinistra suspitionis saltem rumor
asperxit, quem tanta scientia olim fuisse memi-
nimus, ut inter Magistros optimos etiam à meis
semper decessoribus haberetur. Bene ergo de eo

omnes in commune senserunt, utpote qui ubi-
que cunctis & amoris fuerit, & honori. Unde
resistendum talibus, quos malè crescere videmus.
Jubet ergo Apostolica Sedes, ut Augustini
censores corripiantur, non sit bis liberum ha-
bere pro voluntate sermonem; latâ lege etiam
sancit, resistendum talibus. Hoc sanè vete-
res Augustinianæ Scholæ proceres Prosper,
Fulgentius, Cæsarius, Prudentius, Rhe-
migius eruditione æquè, ac sanctitate per-
celebres magno animo executi, Augustini
scripta contra Semipelagianorum, aliorum-
que insultus defenderunt. Hoc ipsum plu-
rimi Recentiores summâ cum laude præsti-
terunt, quorum omnium studia vicit exi-
mius P. Macedo tot pro ejusdem Patris do-
ctrinâ in lucem libris emissis. Quare Pon-
tificiis mandatis obtemperans, tantorum-
que Patrum exempla licet longo positus in-
tervallo secutus recentiores quosdam Au-
gustinianæ doctrinæ censores in jus vocare
decrevi. Quod quidem judicium majori,
quâ potero modestiâ, prosequar: nunquam
enim meliorem causam fecit petulantia di-
centis, sed sæpè pejorem. Amici mihi illi
sunt, sed usque ad aras, usque ad Augus-
tinum meum. Omnia præteribo, quæ mi-
hi acerbiora dictu videbuntur, neque so-
lùm quid illos audire, sed etiam quid me
deceat dicere, considerabo. Quod si quid-
piam fortè amarulenti exciderit, id propria
tribuant importunitati, quâ nos in eam ne-
cessitatem conjecere, ut sine graviore quan-
doque censurarum reprehensione vix possi-
mus Augustinum pro dignitate defendere.
Hic interim liber, ut Taciti de Agricola scri-
bentis sententiâ utar, honori Augustini P. N.
destinatus, professione pietatis, aut laudatus erit, Agric.
aut excusatus.

Inpræf.
ad vii.

VIRGILIUS *Aeneid. X.*

Socii magno clamore sequuntur:
Dum Genitor nati parma protectus abiret.